

Sag C-355/22

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

1. juni 2022

Forelæggende ret:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent
(Belgien)

Afgørelse af:

30. maj 2022

Sagsøger:

BV Osteopathie Van Hauwermeiren

Sagsøgt:

Belgische Staat

Hovedsagens genstand

Sagen vedrører et afslag på tilbagebetaling af moms, der er opkrævet af osteopaters ydelser i henhold til en bestemmelse i national ret, som i mellemtiden er blevet delvist annulleret, fordi den er fundet i strid med EU-retten.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Den præjudicielle anmodning vedrører spørgsmålet, om en national ret af egen drift og uden forudgående præjudiciel forelæggelse kan opretholde virkningerne, i forhold til fortiden, af en national bestemmelse, hvorved osteopaters ydelser ikke kunne fritages for moms, idet den samme ret delvist har annulleret bestemmelsen som stridende mod EU-retten.

Artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

»I Skal Domstolens dom af 8. april 1976 i sag 43/75, Defrenne mod SABENA fortolkes således, at denne dom giver en national ret en selvstændig beføjelse til – af egen drift og uden at anmode om en præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF – på grundlag af en rent national bestemmelse at opretholde virkningerne, i forhold til fortiden, af en national ordning med momsfrigørelse for lægegerning og dertil knyttede erhverv, som den samme ret (efter i samme sag at have forelagt Domstolen tre anmodninger om præjudiciel afgørelse efter artikel 267 TEUF, som Domstolen besvarede med dom i sag C-597/17 af 27.6.2019) har kvalificeret som uforenelig med EU-retten og delvis har annulleret, hvorved den har opretholdt virkningerne af den EU-stridige nationale bestemmelse i forhold til fortiden og på denne måde fuldstændigt har afskåret de afgiftspligtige fra tilbagebetaling af den i strid med EU-retten opkrævede moms?

II Kan en national ret – selvstændigt og uden at anmode om en præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF – opretholde virkningerne, i forhold til fortiden, af en national bestemmelse, der er fundet at være i strid med momsdirektivet, med en generel henvisning til »bydende retssikkerhedsbetragtninger med hensyn til samtlige de interesser, som gør sig gældende, offentlige såvel som private« og en hævdet »praktisk umulighed for efterfølgende at tilbagebetale den med urette opkrævede moms til aftagerne af leveringer eller tjenesteydelser fra en afgiftspligtig person eller for efterfølgende at kræve betaling af moms fra disse aftagere, der retsstridigt ikke er blevet opkrævet, navnlig når det drejer sig om et stort antal ikke nærmere identificerede personer, eller hvor de afgiftspligtige ikke råder over et regnskabssystem, der gør det muligt efterfølgende at identificere de pågældende leveringer og tjenesteydelser og disses værdi«, når de afgiftspligtige personer end ikke får mulighed for at godtgøre, at der foreligger en sådan »praktisk umulighed«?

Anførte EU-retlige forskrifter

EU-ret: Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem, artikel 132, stk. 1, litra c)

Belgisk ret: Wetboek van de btw (herefter »momsloven«), artikel 2, 4, 26, 28, 44, 70, § 1 a, og 91, § 1.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Oprindeligt var det uklart, om osteopaters ydelser kunne fritages for moms. Sagsøgeren betalte følgelig moms heraf og foreslog afgiftsmyndigheden at afbryde forældelsen af virksomhedens krav på tilbagebetaling af denne moms ved optagelse i en korrigeret momsangivelse, hvilket denne myndighed imidlertid afslog.

- 2 Ved dom nr. 194/2019 af 5. december 2019 annullerede Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) delvist en række bestemmelser i momslovens artikel 44 på grund af modstrid med EU-retten med den følge, at osteopaters ydelser blev fritaget for moms, for så vidt den pågældende tjenesteyder havde de nødvendige kvalifikationer for at sikre behandlinger af tilstrækkelig kvalitet for at blive anset for at være sammenlignelige med behandlinger, der tilbydes af udøvere af lægegerning og dertil knyttede erhverv, som er reguleret i lovgivningen.
- 3 Imidlertid opretholdt Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) virkningerne af de annullerede bestemmelser for afgiftspligtige transaktioner fra før 1. oktober 2019. Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) støttede begrænsningen af den tilbagevirkende kraft på bydende retssikkerhedsbetragtninger med hensyn til samtlige de interesser, som gør sig gældende, offentlige såvel som private og den praktiske umulighed for efterfølgende at tilbagebetale den med urette opkrævede moms til aftagerne af afgiftspligtige leveringer eller leverede tjenesteydelser eller for efterfølgende at kræve betaling af moms, der retsstridigt ikke var blevet opkrævet, navnlig når det drejer sig om et stort antal ikke nærmere identificerede personer, eller når de afgiftspligtige ikke råder over et regnskabssystem, der gør det muligt efterfølgende at identificere de pågældende leveringer og tjenesteydelser og disses værdi. I denne forbindelse henviste Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) til Domstolens dom af 8. april 1976, C-43/75, Defrenne mod SABENA, præmis 74.
- 4 På grund af denne dom fra Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) indtog afgiftsmyndigheden det standpunkt, at sagsøgeren ikke havde ret til tilbagebetaling af moms for perioden før 1. oktober 2019.
- 5 Sagsøgeren har imidlertid fortsat bestridt denne beskatning og krævet tilbagebetaling af den moms, der er betalt før 1. oktober 2019. Således har sagsøgeren i sin periodiske momsangivelse for andet kvartal 2020 anført en momsregulering i sin favør med et beløb på 45 355,81 EUR.
- 6 Herpå pålagde afgiftsmyndigheden sagsøgeren en bøde på 10% af dette beløb, som den betragter som skyldig afgift, afrundet til et beløb på 4 530 EUR.
- 7 Efter at afgiftsmyndigheden havde afslået sagsøgerens anmodning om eftergivelse eller nedsættelse af bøden, anlagde sagsøgeren sag ved den forelæggende ret med påstand om, at det ovennævnte beløb og bøden med renter ikke er skyldig.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 8 Sagsøgeren har gjort gældende, at ved at begrænse den tilbagevirkende kraft af dom nr. 194/2019 af 5. december 2019 har Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen) tilsidesat det EU-retlige effektivitetsprincip ved i forhold til fortiden at opretholde en national bestemmelse, der muligvis er i strid med artikel 132, stk. 1, litra c), i direktiv 2006/112.

- 9 Ifølge sagsøgeren er dommen desuden klart i strid med Domstolens faste praksis vedrørende retten til tilbagebetaling af afgifter eller indirekte skatter, der er pålagt i strid med EU-retten, Domstolens enekompetence med hensyn til at begrænse den tilbagevirkende kraft, og de af Domstolen udviklede kriterier, som skal opfyldes, for at tilbagebetaling kan afslås i særlige undtagelsestilfælde, i hvilket tilfælde sagen i hvert fald skal indbringes for Domstolen, og den pågældende medlemsstat skal føre bevis for, at de af Domstolen udviklede kriterier er opfyldt, bl.a. hvad angår den hævdede uberettigede berigelse.
- 10 Følgelig har sagsøgeren anmodet den forelæggende ret om at undlade at anvende dommen af 5. december 2019 fra Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen).
- 11 Sagsøgte har støttet sit afslag tilbagebetaling af den betalte moms på den anførte dom fra Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen).

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 12 Den forelæggende ret har begrundet sin anmodning dermed, at den ikke er overbevist om, at den er beføjet til at undlade at anvende dom af 5. december 2019 fra Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstolen).